

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 702/2022-28

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti **BPT LEASING, a. s.**, Drieňová 34, Bratislava, IČO 31 357 814, zastúpenej Mgr. Vladimírom Šárnikom, advokátom, Rožňavská 2, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 22 C 134/2009 a postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 27/2016 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 22 C 134/2009 **b o l i p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie **3 000 eur**, ktoré **j e** Okresný súd Bratislava I **p o v i n n ý** vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Okresný súd Bratislava I **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania **492,31 eur** a zaplatiť ich jej právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 13. novembra 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom

Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 22 C 134/2009 (ďalej aj „napadnuté konanie okresného súdu“) a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 27/2016 (ďalej aj „napadnuté konanie krajského súdu“). Navrhuje v napadnutom konaní okresnému súdu prikázať konať bez zbytočných prieťahov a domáha sa priznania primeraného finančného zadost'učinenia v sume 21 000 eur, ako aj náhrady trov konania spojených s podaním ústavnej sťažnosti.

1.1. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 702/2022-10 z 15. decembra 2022 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie v celom rozsahu.

2. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky o nečinnosti a neefektívnej činnosti okresného súdu a krajského súdu v napadnutých konaniach, pričom poukazuje najmä na skutočnosť, že ani viac ako trinásť rokov od podania žaloby súdy nedospeli k právoplatnému ukončeniu sporu. V konaní vo veci samej má sťažovateľka procesné postavenie žalobkyne; podanou žalobou sa domáha určenia neplatnosti zmluvy o prevode vlastníctva bytu. Žalobu na okresnom súde podala 7. mája 2009.

3. K priebehu napadnutých konaní sťažovateľka uviedla, že po podaní žaloby (7. mája 2009, pozn.) ju okresný súd 29. mája 2009 vyzval na predloženie rovnopisu a príloh žaloby (ktoré sťažovateľka predložila 19. júna 2009, pozn.) a 2. júla 2009 okresný súd vyzval žalovaných na vyjadrenie sa k žalobe (vyjadrenie bolo podané 19. augusta 2009). Následne 16. októbra 2009 navrhla ako dôkaz pripojiť katastrálny spis. Okresný súd 2. novembra 2009 vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku a 14. decembra 2009 vyzval správu katastra na predloženie katastrálneho spisu. Prvé pojednávanie sa uskutočnilo 22. marca 2011 (po približne ročnej nečinnosti, pozn.), bolo však na žiadosť právneho zástupcu žalovaných odročené. V poradí druhé pojednávanie sa konalo 2. júna 2011. Ďalšie pojednávanie okresný súd vykonal 7. marca 2014 (po tom, čo bol vo veci nečinný 2 roky a 9 mesiacov, pozn.). Okresný súd vo veci pojednával aj 19. mája 2014, 8. septembra 2014 a 24. októbra 2014, pričom na tomto pojednávaní vyhlásil rozsudok č. k. 22 C 134/2009-141 (ďalej len „rozsudok okresného súdu z 24. októbra 2014“), ktorým žalobu v celom rozsahu zamietol. Sťažovateľka podala proti uvedenému rozsudku okresného súdu 16. februára 2015 odvolanie, ktoré bolo krajskému súdu predložené 19. januára 2016. Krajský súd o podanom odvolaní rozhodol rozsudkom č. k. 6 Co 27/2016-166 z 20. júna 2018 (ďalej len „rozsudok krajského súdu z 20. júna 2018“), ktorým čiastočne zrušil rozsudok okresného súdu z 24. októbra 2014 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Po vrátení veci okresný súd 1. októbra 2018 vyzval sporové strany na uplatnenie prostriedkov procesného útoku a procesnej obrany. Následne po štvorročnej nečinnosti nariadil pojednávanie na 23. november 2022.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Sťažovateľka vo vzťahu k napadnutým konaniam namieta nečinnosť, ako aj neefektívnu činnosť súdov. Argumentuje, že od podania žaloby nebolo ani po viac ako 13-tich rokoch vo veci vydané právoplatné rozhodnutie. Vo vzťahu k napadnutému konaniu okresného súdu namieta, že sa v jeho

postupe opakovane vyskytujú obdobia úplnej nečinnosti v trvaní mesiacov až rokov (naposledy nečinnosť trvajúca 4 roky, pozn.). Pokiaľ ide o napadnuté konanie krajského súdu, má za to, že je z ústavnoprávneho hľadiska neakceptovateľné, ak odvolacie konanie (s ohľadom na jeho revízny charakter, v rámci ktorého sa nevykonávalo dokazovanie a neboli nariadované pojednávania, pozn.) trvalo takmer dva a pol roka.

III.

Vyjadrenia okresného súdu a krajského súdu, replika sťažovateľky a prehľad procesných úkonov

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

5. Okresný súd vo svojom vyjadrení sp. zn. 1 Spr V 1/2023 doručenom ústavnému súdu 6. februára 2023 v podstatnom uviedol, že v napadnutom konaní došlo dvakrát k zmene zákonného sudcu, pričom v rámci napadnutého konania je možné konštatovať zo strany okresného súdu prieťahy v období od 28. septembra 2011 do 15. januára 2014 a tiež od 4. februára 2019 do 18. októbra 2022. Tiež uviedol, že 7. decembra 2010 bol nariadený prvý termín pojednávania na 22. marec 2011 z dôvodu, že ku skoršiemu nariadeniu termínu pojednávania nemohlo dôjsť v dôsledku vysokého počtu vecí pridelených pôvodnej zákonnej sudkyňi a potreby ich vybavovania v poradí, v akom došli, pričom sa tiež prihliadalo na prednosť vecí s tzv. osobitnou rýchlosťou konania a vecí s výnimočnou rýchlosťou konania. K tvrdeniu sťažovateľky o takmer ročnej nečinnosti okresného súdu do nariadenia prvého pojednávania oponoval tým, že realizoval úkony priebežne a tiež priebežne postupoval aj v prípade realizovania procesných úkonov spojených s podaním odvolania sťažovateľky. Doplnil, že k predĺženiu napadnutého konania prispelo aj to, že z celkovo desiatich pojednávaní boli odročené, resp. zrušené dve pojednávania, a to jedenkrát z dôvodu na strane žalovaných a raz kvôli zmene zákonnej sudkyne. Poukázal zároveň na to, že vo veci bolo nariadené pojednanie na 16. február 2023 na účel vyhlásenia rozsudku. Zároveň dal do pozornosti, že spis sa v období od 19. januára 2016 do 25. júna 2018 nachádzal v rámci odvolacieho konania na krajskom súde. K tomu dodal, že v neprospech okresného súdu nie je možné pričítať predĺženie konania v dôsledku rozhodovania o opravnom prostriedku vrátane jeho dĺžky. K už konštatovanej existencii prieťahov v napadnutom konaní ešte uviedol, že bola spôsobená nadmernou zaťaženosťou zákonných sudkýň, ako aj celého súdneho oddelenia, pričom nezanedbateľným faktorom bola aj fluktuácia zamestnancov okresného súdu na všetkých pozíciách, ako aj samotných sudcov, preto dochádzalo, a to aj opakovane, k prerozdeľovaniu súdnych spisov.

III.2. Vyjadrenie krajského súdu:

6. Krajský súd vo svojom vyjadrení sp. zn. 1 Spr V 622/2022 doručenom ústavnému súdu 11. januára 2023 argumentoval, že po predložení odvolania 19. januára 2016 bola vec pridelená do senátu 6 Co a krajský súd 20. júna 2018 vo veci vyhlásil rozsudok (č. k. 6 Co 27/2016-166 z 20. júna 2018, pozn.), ktorým rozsudok okresného súdu z 24. októbra 2014 z väčšej časti potvrdil a iba sčasti (vo vzťahu k žalovaným v 3. rade a vo 4. rade, pokiaľ išlo o neúčinnosť právneho úkonu, pozn.) ho zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil (25. júna 2018, pozn.) súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Uviedol, že s ohľadom na právnu a najmä skutkovú

náročnosť sporu (určenie neplatnosti zmluvy o prevode vlastníckeho práva k bytu a určenie neúčinnosti zmluvy o prevode bytu, pozn.), s poukazom na počet subjektov v konaní (žalobca a 4 žalovaní, pozn.), ako aj s prihliadnutím na zaťaženosť senátu odvolací súd vo veci rozhodol v primeranej lehote.

III.3. Replika sťažovateľky:

7. Sťažovateľke bola výzvou ústavného súdu zo 7. februára 2023 daná možnosť vyjadriť sa k stanovisku okresného súdu sp. zn. 1 Spr V 1/2023 doručenému ústavnému súdu 6. februára 2023 a krajského súdu sp. zn. 1 Spr V 622/2022 doručenému ústavnému súdu 11. januára 2023. Predmetná výzva ústavného súdu bola riadne doručená 7. februára 2023. Sťažovateľka v lehote 10 dní stanovenej ústavným súdom požadované stanovisko nezaslala, čím nevyužila právo vyjadriť sa.

III.4. Prehľad procesných úkonov:

8. K priebehu napadnutého konania okresného súdu [ako vyplýva z obsahu ústavnej sťažnosti a vyjadrení účastníkov konania (konkrétne body 3 a 5 tohto nálezu), pozn.] ústavný súd uvádza, že s poukazom na celkovú dĺžku napadnutého konania v trvaní presahujúcom 13 rokov (konkrétne 13 rokov a 9 mesiacov) nepovažoval za účelné na tomto mieste opätovne bližšie rozvádzať jednotlivé úkony okresného súdu v ňom vykonané. Pre doplnenie aktuálneho stavu však považuje za nutné uviesť, že na základe overovania aktuálneho stavu napadnutého konania bolo na Informačnom centre okresného súdu zistené, že 16. februára 2023 bol vo veci okresným súdom vyhlásený v poradí jeho druhý rozsudok č. k. 22 C 134/2009 zo 16. februára 2023 (ďalej len „rozsudok okresného súdu zo 16. februára 2023“).

8.1. Vo vzťahu k priebehu napadnutého konania krajského súdu ústavný súd zistil, že po predložení spisu s odvolaním sťažovateľky 19. januára 2016 krajský súd o podanom odvolaní rozhodol rozsudkom krajského súdu z 20. júna 2018 (č. k. 6 Co 27/2016-166, pozn.), ktorým čiastočne zrušil rozsudok okresného súdu z 24. októbra 2014 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

III.5. Ústne pojednávanie:

9. Ústavný súd v tejto veci upustil od ústneho pojednávania, pretože na základe obsahu ústavnej sťažnosti a podaní účastníkov konania je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

10. Podstata námietok sťažovateľky v súvislosti s namietaným porušením jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu a krajského súdu v napadnutých konaniach je založená na tvrdení o nečinnosti, ako aj neefektívnom postupe súdov, pričom namietala celkovú dĺžku napadnutých konaní bez vydania konečného právoplatného rozhodnutia vo veci.

11. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu (I. ÚS 295/2019).

12. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu do 1. júla 2016 vyplývala z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, v zmysle ktorej len čo sa konanie začalo, postupoval v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Úlohou ústavného súdu bolo v danom prípade posúdiť, či v napadnutých konaniach došlo k vzniku prietáhov, či ich vznik bol spôsobený primárne postupom okresného súdu a krajského súdu, alebo na ich vznik mal vplyv aj postup samotnej sťažovateľky, ako aj to, aký vplyv na priebeh napadnutých konaní mala povaha prejednávanej veci.

13. Pokiaľ ide o posúdenie kritéria právna a skutková zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že spory, ktorých predmetom je riešenie otázky určenia neplatnosti, resp. neúčinnosti zmluvy o prevode vlastníckeho práva k nehnuteľnosti (v danom prípade bytu, pozn.), je v zásade možné považovať za pomerne bežne prejednávanú agendu všeobecných súdov. Ústavný súd (vzhl'adom na vyjadrenie krajského súdu, pozn.) síce pripúšťa istú náročnosť, resp. skutkovú zložitost' veci, avšak ani táto okolnosť sama osebe nie je podľa posúdenia ústavného súdu spôsobilá ospravedlniť vznik prietáhov a celkovo jednoznačne neprimeranú dĺžku napadnutého konania (primárne napadnutého konania okresného súdu, pozn.).

14. V rámci posudzovania ďalšieho kritéria, a to správania sťažovateľky, ústavný súd na základe vyjadrení okresného súdu a krajského súdu na jej strane nevzhl'adol také skutočnosti, ktoré by mali za následok predĺženie napadnutých konaní. Ani uvedené kritérium tak nie je spôsobilé zbaviť okresný súd zodpovednosti za vznik prietáhov v napadnutom konaní.

15. Tretím hodnotiacim kritériom je postup okresného súdu a krajského súdu v napadnutých konaniach. K tomu je potrebné v prvom rade uviesť, že dĺžka napadnutého konania od jeho začatia (podania žaloby 7. mája 2009, pozn.) až do dňa vydania v poradí druhého rozsudku okresným súdom 16. februára 2023 predstavuje celkovo 13 rokov a 9 mesiacov.

16. Pokiaľ ide o postup okresného súdu v jeho napadnutom konaní, ústavný súd po zhodnotení jeho priebehu v ňom identifikoval jednak nečinnosť okresného súdu, ako aj jeho neefektívny a nesústredený postup. V tejto súvislosti je nevyhnutné uviesť, že už len to, že napadnuté konanie ako celok do vyhlásenia v poradí druhého rozsudku okresného súdu vo veci (16. februára 2023, pozn.) trvalo viac ako trinásť rokov (13 rokov a 9 mesiacov, pozn.),

je skutočnosťou odôvodňujúcou konštatovanie existencie priet'ahov, pretože z ústavnoprávneho hľadiska ide o stav neakceptovateľne dlho trvajúcej právnej neistoty. Na tomto mieste je zároveň nutné podotknúť, že išlo o vydanie v poradí už druhého rozsudku okresného súdu po tom, ako došlo odvolacím súdom (rozsudkom krajského súdu z 20. júna 2018, pozn.) k čiastočnému zrušeniu rozsudku okresného súdu z 24. októbra 2014.

16.1. Vzhľadom na samotnú dĺžku napadnutého konania preto ústavný súd na tomto mieste nebude dopodrobna rozoberať jeho postup, avšak s poukazom na jeho priebeh zdôrazňuje, že postup súdu spočívajúci len v samotnom vykonaní rôznych úkonov, ktoré však nevedú k meritórnemu ukončeniu sporu, nie je možné považovať za postup efektívny, sledujúci odstránenie stavu právnej neistoty (m. m. I. ÚS 109/2021). Ústavný súd zároveň poukazuje na to, že samotný okresný súd v podanom vyjadrení priznal existenciu zbytočných priet'ahov (primárne z dôvodu nečinnosti, pozn.) v období od 28. septembra 2011 do 15. januára 2014 a tiež od 4. februára 2019 do 18. októbra 2022 (v trvaní v súhrne približne 6 rokov, pozn.). Na tomto mieste je nutné zároveň poukázať na to, že uvedené 6-ročné obdobie v zásade predstavuje približne polovicu celkového času konania pred okresným súdom (mimo trvania odvolacieho konania, pozn.). Aj s poukazom na uvedené ústavný súd nemohol inak ako konštatovať porušenie práva sťažovateľky na konanie bez zbytočných priet'ahov.

16.2. Zároveň vo vzťahu k nesústredenej činnosti okresného súdu je potrebné poukázať na to, že po vydaní v poradí jeho prvého rozhodnutia vo veci (rozsudku okresného súdu z 24. októbra 2014, pozn.) došlo rozsudkom krajského súdu z 20. júna 2018 k jeho čiastočnému zrušeniu a vráteniu veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Uvedené však ide taktiež primárne na ťarchu práve okresnému súdu, pretože tým vo svojom dôsledku došlo k predĺženiu napadnutého konania ako celku a k oddialeniu nastolenia právnej istoty (vo vzťahu k podanej žalobe sťažovateľky ako celku, pozn.) sporových strán.

16.3. Pokiaľ ide o argumentáciu okresného súdu týkajúcu sa nadmernej zaťaženia zákonných sudkýň a súdneho oddelenia, ako aj fluktuácie zamestnancov aj samotných sudcov okresného súdu, v tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že od účastníkov konania obracajúcich sa na všeobecné súdy s dôverou, že bude v ich veci spravodlivo a včas rozhodnuté, nie je možné spravodlivo požadovať, aby „strpeli“ nedostatky na strane všeobecného súdu spôsobené zlou organizáciou práce. Po zhodnotení všetkých okolností preto ústavný súd dospel v danom prípade k jednoznačnému záveru, že napadnuté konanie trpí priet'ahmi. Priet'ahy idú primárne na vrub postupu okresného súdu, a to v dôsledku jeho nečinnosti, ako aj nesústredenej a neefektívnej činnosti. Okresný súd v napadnutom konaní nepostupoval v intenciách čo najrýchlejšieho a efektívneho prerokovania a ukončenia sporu. Ústavný súd opakovane zdôrazňuje, že samotná skutočnosť, že k vydaniu (opakovaného, pozn.) meritórného rozhodnutia (aj keď zatiaľ neprávoplatného, pozn.) vo veci (rozsudkom okresného súdu zo 16. februára 2023, pozn.) došlo až po uplynutí 13 rokov a 9 mesiacov od podania žaloby, je už sama osebe ústavnoprávne neakceptovateľná (a to aj po prihliadnutí na mieru náročnosti sporu, pozn.).

17. Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní boli porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

18. Na tomto mieste vo vzťahu k napadnutému konaniu krajského súdu ústavný súd uvádza, že po predložení spisu 19. januára 2016 na rozhodnutie o odvolaní sťažovateľky proti rozsudku okresného súdu z 24. októbra 2014 krajský súd rozhodol rozsudkom z 20. júna 2018 tak, že čiastočne zrušil predmetný rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Z uvedeného teda vyplýva, že napadnuté konanie pred krajským súdom prebiehalo dva roky a päť mesiacov.

18.1. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že nie každý zistený prieťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote. Obzvlášť, ak sa porušenie tohto práva namieta v konaní, ktoré z hľadiska svojho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo uvažovať o zbytočných prieťahoch (m. m. I. ÚS 411/2020).

18.2. Ako vyplýva z vyjadrenia krajského súdu, tento v napadnutom konaní urobil jeden procesný úkon, ktorým bolo vydanie rozhodnutia – rozsudku krajského súdu z 20. júna 2018. V tejto súvislosti ústavný súd dáva do pozornosti, že ak krajský súd vo veci koná ako súd odvolací (ako tomu bolo v tomto prípade, pozn.) a jeho úlohou je posúdiť vecnú správnosť odvolaním napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie, spravidla nevykonáva vo veci procesné úkony (§ 378 a nasl. CSP) ani nie je povinný nariadiť pojednávanie (§ 385 CSP), to však neznamená, že sa vecou nezaoberá a že je v odvolacom konaní nečinný. Z tohto uhla pohľadu bolo potrebné nazerať aj na napadnuté konanie krajského súdu. Pri posudzovaní dĺžky napadnutého konania krajského súdu, ktorá sa na prvý pohľad môže síce javiť ako nie celkom súladná s právom na rozhodnutie veci bez zbytočných prieťahov, však bolo zároveň prihliadnuté aj na istú skutkovú náročnosť sporu. Navyše, podstatným pre posúdenie veci bolo tiež to, že krajský súd už ani v čase podania ústavnej sťažnosti sťažovateľky v rámci tohto jeho napadnutého konania nemohol vykonávať žiadne procesné úkony, keďže v tom čase sa vec opätovne nachádzala v konaní pred okresným súdom.

18.3. Ústavný súd preto vzhľadom na uvedené okolnosti veci konštatuje, že vo vzťahu k napadnutému konaniu krajského súdu nevzhladol (napriek nie úplne ideálnemu postupu krajského súdu, pozn.) dôvod na konštatovanie existencie prieťahov v ústavnoprávne relevantnej intenzite. V uvedenej časti preto ústavnej sťažnosti sťažovateľky nevyhovelo (bod 4 výroku nálezu).

V.

Prikázanie vo veci konať a primerané finančné zadost'učinenie

19. V súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal. Sťažovateľka v petite ústavnej sťažnosti navrhla, aby ústavný súd po prijatí rozhodnutia o porušení namietanych práv prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prieťahov. Vzhľadom na skutočnosť, že v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti už bolo okresným súdom vydané meritórne (aj keď neprávoplatné, pozn.) rozhodnutie vo veci – rozsudok okresného súdu zo 16. februára 2023, ústavný súd ústavnej sťažnosti sťažovateľky v tejto časti nevyhovelo (bod 4 výroku nálezu).

20. Keďže ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej právo na prejednanie záležitosti

v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru boli porušené, zaoberal sa aj jej žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Sťažovateľka požadovala priznanie zadosťučinenia vo výške 21 000 eur, čo odôvodňovala primárne poukazom na celkovú doterajšiu dĺžku napadnutých konaní a ich predmet, keď ani po uplynutí viac ako 13-tich rokov od podania žaloby nedošlo k právoplatnému rozhodnutiu sporu.

21. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (III. ÚS 103/2018). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia, pričom pri jeho určení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

22. Pri ustálení sumy finančného zadosťučinenia ústavný súd prihliadal najmä na celkovú dĺžku napadnutého konania, keď k opakovanému meritórnemu rozhodnutiu okresného súdu vo veci došlo až po uplynutí 13 rokov a 9 mesiacov od podania žaloby (rozsudkom okresného súdu zo 16. februára 2023, pozn.), pričom v priebehu konania došlo aj k čiastočnému zrušeniu prvého rozsudku okresného súdu (z 24. októbra 2014, pozn.). Na strane druhej bolo prihliadnuté aj na istú náročnosť predmetného sporu a na skutočnosť, že k vydaniu opakovaného meritórneho rozhodnutia okresného súdu vo veci došlo len približne tri mesiace od podania ústavnej sťažnosti sťažovateľky. Preto ústavný súd rozhodol o priznaní finančného zadosťučinenia sťažovateľke v sume 3 000 eur (bod 2 výroku nálezu).

23. Ústavný súd v súlade s čl. 127 ods. 3 ústavy a § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde nevyhovел tej časti ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľka žiadala priznať finančné zadosťučinenie nad ústavným súdom priznanú sumu (bod 4 výroku nálezu).

VI.

Trovy konania

24. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 492,31 eur (bod 3 výroku nálezu).

25. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [(ďalej len „vyhláška“); § 11 ods. 3, § 13a, § 16 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2022 je 193,50 eur a hodnota režijného paušálu je 11,63 eur. Sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2022 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti). Celkovo sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov v sume 410,26 eur. Priznanú odmenu ústavný súd zvýšil o 20 % daň z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), t. j. o sumu 82,05 eur, pretože právny zástupca sťažovateľky je platiteľom DPH (§ 18 ods. 3 vyhlášky).

26. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 23. februára 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu